

အခန်း (၈)

ရမ်းသန်းပြုလုပ်ခြင်းအမှားကိုရှောင်ပါ

“ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ် လုပ်ဖို့အတွက် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရမယ့် ပြဿနာရဲ့ အနှစ်သာရကို ဘောင်ထဲမှာ ဖမ်းထားပြီးပြီ။ အကောင်းဆုံး သတင်းအချက်အလက်တွေကိုလည်း မင်းပြောတဲ့နည်းတွေနဲ့ ဆန်ကာတင် စစ်ယူထားပြီးပြီ။ ဒါဆို အကောင်းဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ချလို့ ရရောတဲ့လားကွာ”

“ဟင့်အင်း အမြဲမရနိုင်ဘူး၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပါဝင်တဲ့ ဘောင်ခတ်ခြင်းနှင့် သတင်းစုဆောင်းခြင်းအပိုင်းကို ဘယ်လောက်အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်လုပ် အဆုံးသတ်အပိုင်းကို လစ်လျူရှုလိုက်ရင် အဖျားရှူးသွားမှာပဲ။ လူအတော်များများဟာ ဒီအတိုင်းပဲဖြစ်ကြတယ်။ အမှန်တကယ် ဆုံးဖြတ်ရမယ့်အချိန်လဲရောက်ရော ရမ်းသန်းလုပ်ကြတော့တာပါပဲ။ ရမ်းလုပ်တယ်ဆိုတာ စိတ်ထဲထင်လာတဲ့အတိုင်း လုပ်ချလိုက်တာကိုပြောတာ”

“တို့စစ်ရေးသုံးသပ်ချက်မှာတော့ ဒီအပိုင်းဟာနည်းလမ်းတွေရွေးချယ်တဲ့အပိုင်း၊ အကျိုးအပြစ်စဉ်းစားရမယ့်အပိုင်း၊ ပြီးတော့ ဘယ်နည်းလမ်းရွေးတယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ရမယ့်အပိုင်းဖြစ်နေတယ်လေ။ စုသယ်၊ ကြံဆ၊ ဆုံးဖြတ်ကြလို့ အဆိုရှိတယ်မဟုတ်လား။ ကြံဆတယ်ဆိုတဲ့အပိုင်းက အကျိုးနဲ့အပြစ် ဘယ်သင်းက အချိန်ပိုစီးသလဲဆိုပြီး ဆ ရတဲ့အလုပ် မဟုတ်လား။ ဆ တယ်ဆိုတာကလည်း စိတ်ထဲက လုပ်ရမယ့်အလုပ်ပဲ မဟုတ်ဘူးလား”

“ဟုတ်ပါတယ် အဲဒီစိတ်ထဲက လုပ်ရမယ့်အလုပ်ကိုပဲ အထောက်အကူမပါ အလိုလိုသိသောစိတ် (ပကတိဉာဏ်) အသုံးပြုပြီး ဆုံးဖြတ်တာထက် တိကျမှန်ကန်တဲ့ လုပ်နည်းစနစ်များကိုလိုက်နာပြီး ဆုံးဖြတ်တာက အဖြေမှန်ရနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးပိုရှိတယ်လို့ သုတေသီတွေက ဆိုကြတယ်”

“ချိန်ဆရတဲ့အလုပ်တောင်မှ ကိုယ့်စိတ်နဲ့ကိုယ် မလုပ်ရရင်တော့ လူတွေဟာ ပရိုဂရမ်သွင်းထားတဲ့ စက်ရုပ်တွေလည်း ဖြစ်ကုန်ပါဦးမယ်ကွာ၊ ကြည့်လုပ်ပါဦး”

“ဒီနေ့ဘာဟင်းချက်မလဲ၊ ဗီဒီယိုထဲမှာ စာအုပ်တွေ ဘယ်လိုစီထားမလဲ၊ သာရေးနာရေးကိစ္စ သတင်းမေးဖို့ရာ တယ်လီဖုန်းနဲ့ပဲဆက်လိုက်မလား၊ ကိုယ်တိုင်ပဲအိမ်ဝင်သွားမလား၊ ဒီလိုကိစ္စကလေးတွေအတွက် တော့ အလိုလိုထင်လာတဲ့စိတ် (ပကတိဉာဏ်) နဲ့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟာ ကောင်းပါတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ပြုလုပ်နည်းအားလုံးဟာလည်း ကောင်းမွန်တဲ့ပကတိဉာဏ်အပေါ်မှာ လေးနက်စွာ တည်ရှိနေပါတယ်။ ဘောင်ခတ်ခြင်း၊ သတင်းစုဆောင်းခြင်းအပိုင်းကို ဉာဏ်ပညာပြည့်ပြည့်ဝဝနဲ့ ပြုလုပ်မယ်ဆိုရင် ပကတိဉာဏ်မပါလို့မရဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က လူသားတစ်ယောက်ရဲ့ စဉ်းစားချိန်ဆမှုကို ပစ်ပယ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အပြီးသတ်ရွေးချယ်မှုအတွက် တိကျတဲ့အဖြေ လိုတဲ့အခါတိုင်း နည်းလမ်းတကျ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို အသုံးပြုတဲ့ ဆုံးဖြတ်နည်းဟာ ပိုပြီးတန်ဖိုးရှိတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ”

“အသေးအဖွဲ့ကိစ္စလေးတွေမှာ ပကတိဉာဏ်သုံးရင်ကောင်းတယ်လို့မင်းကပြောတယ်နော်။ အသေးအဖွဲ့ကိစ္စနဲ့ အကြီးအကျယ်ကိစ္စတွေမှာ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်း ဘာများကွာလို့လဲ။ ဥပမာ ဘာဟင်းချက်မလဲဆိုတဲ့ကိစ္စကို စဉ်းစားတဲ့နေရာမှာ ကိုယ့်အိမ်မှာ ကိုယ်စားမှာဆိုရင်တော့ ဈေးထဲရောက်မှစဉ်းစားပြီး

ဝယ်လိုက်ရုံပဲ။ အကြီးအကဲတွေ၊ အထူးဧည့်သည်တော်တွေအတွက် ဆိုရင်တော့ တစ်ပတ်၊ ဆယ်ရက် လောက်ကတည်းက ကြိုပြီး ဝမ်းနူးစာမပါရအောင်၊ မတည့်တာ၊ မစားတာ၊ မကြိုက်တာမပါရအောင် ဒေသစာကလေးလည်း စားစေချင်၊ ထူးထူးခြားခြားကလေးလည်း ဖြစ်စေချင်၊ ဈေးထဲမှာ ဝယ်လို့ကော ရ နိုင်မလား၊ ကိုယ့်အရပ်မှာနေရရင် တခြားမှာ တကူးတက မှာကြားဖို့၊ အစမ်းချက်ကြည့်၊ ဆီပျားအရသာ စစ်ဆေး အစရှိသဖြင့် အချိန်အတော်ယူပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ရတာမဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဘာဟင်းချက်မလဲဆို တာကို အမြဲတမ်းအသေးအဖွဲကိစ္စလို့တော့ ထင်လို့မရဘူးလေ။ ငါကတ်သီးကတ်သတ်ပြောတာမဟုတ်ဘူး နော်၊ မင်းရှင်းပြတဲ့နေရာမှာ ဟာကွက်ဖြစ်သွားမှာစိုးလို့ပါ”

“ဟုတ်ပါပြီဗျာ။ ကျွန်တော်လည်း ရှင်းပြဖို့ကျန်သွားတယ်။ အသေးအဖွဲကိစ္စလို့ ကျွန်တော်ခေါ် တာက စွန့်စားမှုနည်းတဲ့ကိစ္စမျိုးကို ခေါ်တာပါ။ ဖြေရှင်းရတာလဲလွယ်တယ်။ ပြဿနာက ခါတိုင်းလဲ လုပ်နေကြ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တိမ်းစောင်းသွားလည်း သိပ်အရေးမကြီးဘူး။ ပြန်ပြင်ရတာလွယ်တယ်။ အပျက် အစီး အဆုံးအရှုံးမရှိဘူး။ နည်းတယ်ပေါ့ဗျာ၊ ဒီလိုကိစ္စမျိုးကျတော့ ပကတိဉာဏ်ကို သုံးခြင်းအားဖြင့် မြန် တယ်။ လက်တွေ့ကျတယ်။ အကြောင်းကိစ္စအများအပြားကို တစ်ပြိုင်တည်း ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။ အမှားမ ခံတဲ့ကိစ္စ တစ်ချက်မှားသွားရင် ဆုံးရှုံးမှုအများအပြား ဖြစ်ပေါ်နိုင်တဲ့ကိစ္စမျိုးကျတော့ စွန့်စားမှုကြီးမား လွန်းတဲ့အတွက် အမှားနည်းတဲ့ နည်းလမ်းတကျ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအပေါ် အခြေခံပြီး ဆုံးဖြတ်ရမယ်လို့ ပြောတာပါ”

“စိတ်ထဲမှာ အလိုလိုပေါ်လာတဲ့အသိ (ပကတိဉာဏ်) နဲ့ဆုံးဖြတ်ရင် မှားနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ သဘော ပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား”

“ပကတိဉာဏ်သုံးပြီး ဆုံးဖြတ်တယ်ဆိုတာက ကိုသီဟ စဉ်းစားကြည့်လေ။ လက်ဝယ်ရရှိထားတဲ့ သတင်းအချက်အလက်အချို့နဲ့ အသေးစိတ်ကိစ္စအချို့ကို ထည့်မတွက်နိုင်ဘဲ အလျင်စလို ဆုံးဖြတ်ရတာ မျိုးတော့ မှန်ကန်တဲ့အဖြေ အမြဲရဖို့မလွယ်ဘူး။ တချို့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေဆိုရင် အကျိုးနဲ့အကြောင်းနဲ့ ကိုက်ညီခြင်းမရှိတဲ့ဒဏ်ကို ခံစားကြရတယ်။ ဥပမာ ကျွမ်းကျင်သူပါရဂူတစ်ဦးဟာ ဓာတ်မှန်တစ်ချပ်ကို ကြည့်ပြီး ကင်ဆာလက္ခဏာ ရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရတယ်ဆိုပါစို့ဗျာ။ ဒီလောက်ရှင်းလင်းတဲ့အလုပ်မျိုးပင်လျှင် ပကတိဉာဏ်နဲ့ဆုံးဖြတ်ရင် မကြာခဏလွဲမှားတာကိုသုတေသီတွေကတွေ့ခဲ့ရတယ်။ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့ခြင်း၊ စိတ်အာရုံပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ယုတ်စွအဆုံးပြောရရင်ဗျာ အိမ်ကမိန်းမနဲ့ ရန်ဖြစ်ခဲ့ရင်တောင် ပကတိဉာဏ်နဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်ဟာ အတိမ်းအစောင်းရှိတယ်ဗျ”

“အေး ဒါဟုတ်တယ်ကွ၊ ငါတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက ဦးစီးအရာရှိဘဝမှာ ကိုယ့်အထက်လူကြီးအခြေ အနေ အမြဲအကဲခတ်နေရတာကွ။ ငါတို့ဆရာက ပင်ကိုသဘောကောင်းပေမယ့် သူဒေါက်ကန်နေတဲ့အချိန်ဆို ရင် ဘာမှပြောလို့မရတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဆုံးအဖြတ်ယူရမယ့်ကိစ္စလေးတွေကို ရာသီဥတုကြည့်ပြီးမှ တင်ပြရတယ်။ အဆုံးအဖြတ်မှားပြီး ချလိုက်ရင် လက်အောက်ကလူတွေ နာသွားမှာစိုးလို့ပါ”

“ဟုတ်တယ် ကိုတေဇ၊ ပကတိဉာဏ်နဲ့ဆုံးဖြတ်တာဟာ လူအများထင်နေတာထက် မှားနိုင်စရာ အလားအလာပိုများတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်တဲ့သာဓကတွေ အမြောက်အမြားရှိတယ်ဗျာ။ သေသေချာချာစဉ်း စားကြည့်ရင် ခင်ဗျားတို့လည်း တွေ့ကြမှာပါ။ သုတေသနပြုချက်တစ်ခုကို ကျွန်တော်ပြောပြမယ်နော်။ ဓာတ်မှန်ပညာရှင်ငါးဦးကို လူ (၉၆) ယောက်ရဲ့ ဓာတ်မှန်တွေက ရွေးထုတ်ထားတဲ့အချက်အလက်တွေ ချ

ပေးလိုက်တယ်။ လူတစ်ဦးစီမှာ အစာအိမ်ရောဂါ ရှိ၊ မရှိ ဆုံးဖြတ်ပေးဖို့ပေါ့။ အဲဒီဓာတ်မှန်ပညာရှင်တွေ မေ့လောက်ချိန် နောက်တစ်ပတ်ခန့်ကြာပြီးတော့ စောစောက အမှုတွဲ (၉၆) ခုကိုပဲ အထက်အောက် အစီအစဉ်ပြောင်းပြီး အမှုတွဲအသစ်သဘောမျိုး လုပ်တင်ပေးလိုက်တယ်။ ဓာတ်မှန်ပညာရှင် ဆရာဝန်များက အမှုတွဲတစ်ခုတည်းကို မတူညီသောရက်များမှာ ဘယ်လိုများအဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့ကြတယ်ဆိုတာကို လေ့လာကြတယ်။ ရလဒ်များကို သုညမှတစ်အတွင်း စကေးပြုပြီး ဇယားသွင်းခဲ့တယ်။ စစ်ဆေးချက်များဟာ အပြည့်အဝဆက်စပ်မှုရှိရင် (၁)၊ လုံးဝအဆက်အစပ်မရှိရင် (၀) ဂဏန်းနဲ့ ညွှန်ပြနေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဖြေကတော့ ဆက်စပ်မှုသည် ပျမ်းမျှ ဒသမ (၆၀) မှ ဒသမ (၉၂) အတွင်းသာရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ကြတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဆရာဝန်များကို အမှုတွဲတစ်ခုတည်း အချိန်ကာလကွာခြားပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချစေခဲ့ရင် ဒုတိယချင့်ချိန်မှုသည် ပထမချင့်ချိန်မှုနဲ့ ကွာခြားလိမ့်မယ်လို့ ဧကန်ပြောနိုင်ပါတယ်”

“အစာအိမ်ရောဂါ ရှိ၊ မရှိမှာ တိမ်းစောင်းတာ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ သေရေရှင်ရေးခွဲစိတ်ရမယ့် ကိစ္စတွေဆို ဘယ်လိုလုပ်မလဲ”

“ဒါကြောင့် အရေးကြီးတဲ့ ခွဲစိတ်မှုမလုပ်ခင် ဆရာဝန်ဆီက အကြံဉာဏ်ကို နှစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်လျှင် သုံးကြိမ်လောက် ပြန်ယူသင့်တယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ လူကိုယုံတယ်၊ ပညာကိုလည်း ယုံပါတယ်။ ပကတိဉာဏ်နဲ့ချင့်ချိန်မှုကိုတော့ ရာနှုန်းပြည့်ယုံလို့မရဘူးလေ”

“ပကတိဉာဏ်နဲ့ချင့်ချိန်မှုတွေဟာ တစ်ရက်နဲ့တစ်ရက်မတူဘဲ ပြောင်းလဲတတ်တာတွေကို ဆရာဝန်တွေ ကိုယ်တိုင်ကော မသိကြဘူးလား”

“စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာမှုရှိနေတဲ့ ဆရာဝန်တွေကတော့ သိကြမှာပါပဲ။ အတော်များများကတော့ ဒီလိုပြောင်းလဲမှုတွေဟာ သူကိုယ်တိုင်မသိဘဲ ဖြစ်နေတာဆိုတော့ သိဖို့ခဲယဉ်းတယ်။ နယူးအင်္ဂလန်ဆေးဂျာနယ်ထဲက အစီရင်ခံစာတစ်ခုမှာ ဖော်ပြထားတာကလေး ခင်ဗျားတို့ကို သိစေချင်သေးတယ်။ အဲဒီမှာ ဘာဖော်ပြထားသလဲဆိုတော့ တစ်ခါက ကျောင်းသားကလေးတွေ လျှာခင်ဖြတ်ကုသရန် လိုအပ်ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆရာဝန်တွေရဲ့ ရောဂါဆန်းစစ်ချက်ဟာ ကျိုးကြောင်းလျော်ညီမှုမရှိဘူးဆိုပြီး ရေးသားထားတယ်။ ဆက်ပြီးရေးထားတာက ဆေးပညာရှင်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဟာ ကလေးသူငယ် (၃၈၉) ယောက်ကို စစ်ဆေးပြီးသွားတဲ့အခါ (၄၅) ရာခိုင်နှုန်းဟာ လျှာခင်ဖြတ် ကုသရမယ်လို့ဆိုခဲ့တယ်။ ပထမအကဲဖြတ်အဖွဲ့က ကျန်းမာပါတယ်လို့ဆိုထားတဲ့ ကလေး (၂၁၄) ယောက်ကို ဒုတိယဆေးပညာရှင်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က စစ်ဆေးပြီးတဲ့အခါ (၄၆) ရာခိုင်နှုန်း လျှာခင်ဖြတ်ကုသမှုလိုတယ်လို့ မှတ်ချက်ပေးပြန်တယ်။ နောက်ဆုံး တတိယဆေးပညာရှင်အဖွဲ့က နှစ်ကြိမ်စစ်ဆေးပြီး ကျန်းမာကြောင်း ထောက်ခံထားတဲ့ ကလေး (၁၁၆) ယောက်ကို ထပ်မံစစ်ဆေးတဲ့အခါ (၄၄) ရာခိုင်နှုန်းသည် လျှာခင်ဖြတ်ကုသရန် လိုတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြန်တယ်တဲ့”

“ဒီလောက်ကြီးတောင် မှားရသလားကွာ၊ ဟုတ်မှဟုတ်ရဲ့လား”

“နယူးအင်္ဂလန် ဆေးဂျာနယ်ဟာ နာမည်ကြီးဆေးပညာစာစောင်ပါဗျာ။ သူ့မှာပါတဲ့ ကိန်းဂဏန်းတွေဟာ ယုံကြည်ထိုက်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ ဆရာဝန်တွေမှ မှားတယ်မဟုတ်ပါဘူး။ ဆုံးဖြတ်ချက်သုတေသီတွေဟာ တခြားပညာရှင်တွေရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို လေ့လာတဲ့အခါမှာလည်း လေ့

လာမှုအားလုံးနီးပါးဟာ ရှေ့နောက်မညီမှုတွေ အံ့မခန်းတွေ့ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အစမ်းသပ်ခံ ပညာ ရှင်များကိုယ်တိုင် မျှော်မှန်းထားသည်ထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုကွဲလွဲတာတွေလည်း တွေ့ရတယ်တဲ့”

“သူများတွေမှားတာချည်းပြောမနေနဲ့။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် မင်းတို့ငါတို့ကော လုပ်ငန်းဌာနအသီးသီး မှာ ရာထူးကြီးတွေနဲ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြတုန်းက ပေးခဲ့တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ဘယ်လောက်များ အမြီး အမောက်မတဲ့တာတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြသလဲ ပြန်စဉ်းစားဖို့ ကောင်းတယ်”

“အေး အဲဒါငါစဉ်းစားမိလို့ ဆရာကြည်နဲ့စကားပြောရင်း အခုလို ဆုံးဖြတ်ချက်စကားဝိုင်း ဖြစ် လာတာပေါ့ကွာ”

“ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ချမှတ်ရာမှာ မှားနိုင်တဲ့ နံပါတ် (၆) အချက် အဖြစ် ရမ်းသန်းပြုလုပ်ခြင်းဆိုတာကို ထည့်ထားတာပဲ။ ရရှိထားတဲ့ သတင်းအချက်အလက်များကို ခေါင်းထဲမှာ မှန်ကန်စွာထည့်ထားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး အပြီးသတ်ရွေးချယ်မှု ပြုလုပ်သည့် အခါ စနစ်တကျ ရှိသော နည်းလမ်းကို လိုက်နာခြင်းမပြုတော့ဘဲ ရမ်းသန်းပြုလုပ်ခြင်း လို့ ခေါ် ပါတယ်”

“အဲဒါဆိုလည်း ငါတို့အားလုံး ရမ်းသန်းမလုပ်မိရအောင် ဒီတစ်ကော်နာ ပြန်ဝင်ရင် ပညာဆက် ပေးစမ်းပါဦး။ အခုတော့ ချီတက်ကြဦးစို့”

“ကျွန်တော်က ကလပ်ဟောက်ရောက်မှ ပညာပေးရမှာ။ ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော့်ကို ကျင်းတိုင်း ပညာပေးသွားမှာ မဟုတ်လား”

“ဆုံးဖြတ်ချက်လုပ်တဲ့အခါမှာ ပကတိဉာဏ်တစ်မျိုးတည်းကို ရာနှုန်းပြည့် အားမကိုးနိုင်ဘူးဆိုတာ တော့ အားကိုးအားထားပြုနိုင်မယ့်နည်းလမ်းကို ရှာရတော့မှာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီလိုရှာမယ်ဆိုရင် အလွယ်တကူ တွေ့နိုင်တာ နည်းလမ်း (၂) ခုရှိတယ်။ တစ်ခုက **ဆန်ခါတိုက်နည်း (Screening & Raining Rules)** လို့ ခေါ်တယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ **ဖြတ်ထိုးနည်း** ပဲ။ ဒီဖြတ်ထိုးနည်းအကြောင်း သတင်းစုဆောင်းခြင်း အပိုင်းမှာလည်း ပြောခဲ့ပြီးပြီနော်”

“ဒီနည်းလမ်း (၂) ခုက သုံးလို့ကော ဖြစ်မှာလား။ တို့ကို ပြောရင် တစ်ခါတည်းသုံးလို့ရမယ့် နည်း ပြောနော်”

“သုံးလို့ရတာချည်းပါပဲ။ ကျွန်တော် စောစောကပြောခဲ့ပြီးပြီ။ ပကတိဉာဏ်လည်း သူ့နေရာနဲ့သူ အသေးအဖွဲ့ကိစ္စလေးတွေမှာ သုံးလို့ကောင်းပါတယ်။ လုံးဝမသုံးရဘူးလို့ မပြောပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပကတိ ဉာဏ်မှာ ဘယ်လိုအားနည်းချက်တွေရှိတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် စောစောကပြောခဲ့တာပါ။ ပကတိ ဉာဏ်သန့်သန့်ကလေးနဲ့ ဆုံးဖြတ်လို့မရ၊ ဆုံးဖြတ်လို့မသင့်တဲ့ကိစ္စတွေကိုတော့ ဆန်ခါတိုက်နည်း၊ ဖြတ် ထိုးနည်းတို့နဲ့ ဆုံးဖြတ်နိုင်တာပေါ့။ ဒီနည်းတွေကလည်း အကောင်းဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ရအောင် အာမခံ နိုင်သလားလို့မေးရင်တော့ အာမ မခံနိုင်ဘူးလို့ပဲ ပြောရမှာပဲ”

“ကဲ အဲဒါဆိုလည်း ဒီနည်းလမ်းနှစ်ခုကို ဘယ်နေရာမှာ သုံးရမလဲဆိုတာကိုသာ ပြောပါကွာ”

“ဆန်ခါတိုက်နည်းကတော့ ရွေးချယ်စရာအကြောင်းအချက်တွေအလွန်များပြားတဲ့အခါ အမြန်ဆုံး ဖြတ်နိုင်ဖို့အတွက် အထူးအသုံးသင့်တယ်။ မသင့်မလျော်တဲ့ နည်းလမ်းအမြောက်အမြားကိုလည်း အလျင်

အမြန် ဖျောက်ဖျက်ပစ်နိုင်တယ်။ ဥပမာပြောမယ်ဗျာ။ ကိုတေကေ အသက်သုံးပုံနှစ်ပုံ ဖြိုချလိုက်၊ အသက် (၂၀) ကျော် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုနဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝမှု ပြောစရာမရှိတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ပေါ့။ လက်ထပ်ချင်တဲ့မိန်းကလေးတွေ နှစ်ဒါဇင်လောက်ရှိနေတယ်။ ဘယ်သူ့ရွေးမလဲ စဉ်းစားတဲ့အခါ ၁။ ဘွဲ့ ရပြီးဖြစ်ရမယ်။ ၂။ ရုပ်ရည်သန့်ပြန့်ရမယ်။ ၃။ အရပ်အမောင်း ငါးပေလေးလက်မ ရှိရမယ်။ ၄။ ကိုယ် အလေးချိန် ပေါင် (၁၂၀) နဲ့ (၁၃၀) ကြား ရှိရမယ်။ ၅။ မိဘများ ဂုဏ်သရေရှိ ကြွယ်ဝချမ်းသာရမယ်။ ၆။ အိမ်တွင်းမှုန့်နင်းရမယ်အစရှိသဖြင့်ပေါ့ဗျာ။ သတ်မှတ်ချက်တွေ လုပ်လိုက်တယ်။ ခုနက အမျိုးသမီး နှစ်ဒါဇင်ထဲက နှစ်ယောက်လောက်ပဲ အရည်အချင်းဘောင်ဝင်တော့တယ်။ နှစ်ဆယ့်နှစ်ယောက်ကို တစ်ကြိမ်တည်း စိတ်ကူးထဲက ဖယ်ရှားပစ်ရမယ်။ ကျန်တဲ့နှစ်ယောက်ထဲက ရွေးပေတော့။ အဲဒါ ဆန်ခါ တိုက်နည်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားကံဆိုးတာက အရပ် ငါးပေးသုံးလက်မခွဲရှိနေပြီး ခင်ဗျား အလွန်မြတ်နိုးတဲ့ မိန်းမချောလေးကို ခင်ဗျားရွေးလို့မရတော့ဘူး။ အဲဒီမိန်းကလေးဟာ အရပ်ကလေး လက်မဝက်ပုနေတာ ကလွဲလို့ ကျန်တဲ့အရည်အချင်းတွေမှာ အခြားသူတွေအားလုံးထက် သိသိသာသာကို သာလွန်သူကလေး ဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားဆန်ခါတိုက်နည်းအရ အရွေးခံထားရတဲ့ နှစ်ယောက်က ခင်ဗျားရဲ့စံချိန်စံညွှန်းတွေ ကိုပွတ်ကာသီကာနဲ့ ဝင်ထားသူဖြစ်နေရင် ခင်ဗျားရဲ့ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်နိုင်ပါ့မလား။ အဲဒါကြောင့် ဆန်ခါ တိုက်နည်းရဲ့ အတွင်းသန္ဓေမှာကိုက တင်းကျပ်မှုပါနေတယ်ဆိုတာ ရှင်းမနေဘူးလား။”

“ဒီဆန်ခါတိုက်နည်းကိုတော့ သင်တန်းတက်ခွင့်ရွေးချယ်တဲ့အခါ၊ ဝန်ထမ်းတွေခန့်ထားတဲ့အခါ၊ ရာထူးတိုးပေးဖို့စဉ်းစားတဲ့အခါ ငါတို့အသုံးပြုခဲ့ကြတာပါ။ ငါတွေတဲ့အားနည်းချက်ကတော့ သင်တန်း သား သို့မဟုတ် ဝန်ထမ်းတွေထဲမှာ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ အရည်အသွေးရှိသူတွေ၊ သူ့နေရာနဲ့သူ လိုကောင်း လိုမှာပေါ့ကွာ။ ဒါပေမဲ့ ဒီဆန်ခါတိုက်နည်းကတော့ ကျဉ်းမြောင်းပြီး တင်းကျပ်တဲ့ ကန့်သတ်ချက်အတွင်း ဝင်လာသူများကိုသာ ရွေးချယ်နိုင်တာဖြစ်နေလို့ အမျိုးတူအုပ်စုသာလျှင် ရနိုင်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ပဲ”

“ကိုစည်သူ ပြောတာဟုတ်တယ်။ ဆန်ခါတိုက်နည်းက တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး ထက်မြက်သော ချဉ်းကပ်နည်းအချို့ကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်တတ်တယ်။ သတင်းအချက်အလက်များကို အပြည့်အဝ အသုံးမပြုနိုင်တဲ့အပြင် ဂုဏ်သတ္တိအချို့ အထူးကောင်းနေခြင်းဟာ အခြားညွှတ်အကြောင်း ကိစ္စများကို မကာမိနိုင်ပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနည်းဟာ အမျိုးအစား သို့မဟုတ် အတန်း အစားကို အကြမ်းဖျင်း ခွဲခြားရန်အတွက်သာ ဆီလျော်မှုရှိတယ်လို့ ပြောရမှာပဲ”

“ဆန်ခါတိုက်နည်းကတော့ ဟုတ်ပါပြီ၊ ဖြတ်ထိုးနည်းကျတော့ ဘယ်နေရာမှာ သုံးနိုင်မလဲ”

“ဆန်ခါတိုက်နည်းနဲ့ ဖြတ်ထိုးနည်းဆိုတာ အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက် ချတဲ့နေရာမှာ အလွယ်ကူဆုံး စည်းမျဉ်းတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့မှာ အားသာချက်ရှိသလို အားနည်းချက်တွေလို့ ရှိတာပေါ့။ ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ်ဒီစည်းမျဉ်းနည်းစနစ်တွေကို လေးလေးစားစားနဲ့ ထိုက်တန်တဲ့နေရာပေးထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဖြတ် ထိုးနည်းကတော့ အချိန်တိုအတွင်း စိစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်ဖို့ ခက်ခဲတဲ့ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ သုံးစွဲလေ့ရှိတယ်။ အခုလည်း လုပ်ငန်းခွင်အသီးသီးမှာသုံးနေကြတာပါပဲ။ ဘယ်တုန်းက စသုံးခဲ့ကြသလဲ ဆိုတာတော့ ကျွန်တော်လည်းမသိဘူး။ ဒီနည်းစနစ်ဟာ ရသမျှ အချိန်ကာလအတွင်းမှာ အသင့်လျော်ဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းပါတယ်”

“ဆန်ခါတိုက်နည်းကတော့ ရွေးစရာအချက်တွေ အများကြီးရှိနေတဲ့အခါ မသင့်လျော်တဲ့အချက် တွေဖြုတ်ချနိုင်ဖို့အတွက် သုံးတယ်။ အကြမ်းဖျင်းအမျိုးအစားခွဲခြားဖို့အတွက် သုံးတယ်။ ဖြတ်ထိုးနည်း ကတော့ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးတဲ့ပြဿနာတွေကို အချိန်တိုအတွင်း သင့်လျော်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုခုရနိုင်ဖို့ အတွက် သုံးတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်လား”

“ကျွန်တော် ဖြတ်ထိုးနည်းအတွက် ဥပမာတစ်ခုပြောမယ်ဗျာ။ ကိုစည်သူကိုယ်တိုင် သုံးနေ တဲ့ဖြတ်ထိုးနည်းလေ”

“ရော ငါဖြတ်ထိုးနည်း ဘယ်မှာသုံးခဲ့လို့လဲ”

“ခင်ဗျား လုံးချင်းအိမ်ရာတွေ ဝယ်တဲ့အခါဖြစ်ဖြစ်၊ ရောင်းတဲ့အခါဖြစ်ဖြစ် ဘာနဲ့တွက်ခဲ့သလဲ”

“အိမ်ဆိုရင်တော့ ကြမ်းခင်းဧရိယာနဲ့ပေါ့ကွာ၊ အိမ်က ကြမ်းခင်းစတုရန်းပေ (၁၀၀၀) ရှိတယ် ဆိုရင် အာစီနှစ်ထပ်ဆိုတော့ တစ်စတုရန်းပေ (၅၀၀၀) ကျပ်နဲ့ မြောက်လိုက်တာပဲ။ သိန်း (၅၀) တန် တယ်ပေါ့ဗျာ။ မြေကြီးက တစ်စတုရန်းပေ (၂၀၀၀) တန်တဲ့နေရာဆိုရင် (၆၀ x ၄၀) အတွက် (၄၈) သိန်း ကျမှာပေါ့။ ရောင်းရင် သိန်း (၁၀၀) အထက်ပေါ့။ ဒါဘာဖြစ်သလဲ”

“ကြမ်းခင်းဧရိယာတစ်စတုရန်းပေ (၅၀၀၀) ကျပ်၊ မြေကြီးတစ်ပေ (၂၀၀၀) ကျပ်ဆိုတာက ဖြတ် ထိုးနည်းပေါ့ဗျာ။ တကယ်ဆိုရင် အိမ်ရဲ့တန်ဖိုးတွက်တဲ့အခါ အိမ်ပုံစံကိုလိုက်ပြီး အုတ်မြစ်ကနေ ခေါင် အုတ်အထိ အသေးစိတ်တွက်စရာအများကြီးပဲ မဟုတ်လား။ မြေကြီးတန်ဖိုးတွက်တဲ့နေရာမှာလည်း အကွက်အကွင်း၊ အနိမ့်အမြင့်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလိုက်ပြီး တွက်စရာတွေ ပိုတောင်များသေးတယ် မဟုတ် လား”

“အေး သဘောပေါက်ပြီ၊ ဒါဆိုရင် ဖြတ်ထိုးနည်းဟာ ထိုးထွင်းညှဏ်လည်း သိပ်သုံးစရာမလို၊ သတင်းအချက်အလက်တွေကိုလည်း အသေးစိတ်တွက်ချက်နေစရာမလိုဘဲ ကောင်းမွန်သောဆုံးဖြတ်ချက် တွေ ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ စွမ်းအားရှိသော နည်းစနစ်တစ်ခုလို့ ပြောရမှာပဲ”

“ဒီဖြတ်ထိုးနည်းကို ခင်ဗျားတို့လို တည်ဆောက်ရေးသမားတွေသာမက လုပ်ငန်းခွင်အားလုံးမှာ လိုလို ကျွမ်းကျင်သူတွေက သုံးစွဲလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဖျော်ပွဲစားရုံတွေမှာ ချက်ပြုတ်ပြီး ဟင်းလျာတစ်ပွဲရဲ့ တန်ဖိုးသတ်မှတ်တဲ့နေရာမှာ အဲဒီဟင်းလျာမှာပါဝင်တဲ့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအားလုံးရဲ့ တန်ဖိုးရဲ့သုံးဆဆိုပြီး အလွယ်တကူ သတ်မှတ်လေ့ရှိတယ်။ စီးပွားရေးကြော်ငြာပညာရှင် ဒေးဗစ်အိုဂျီဗီလ် (David Ogilvy) ဆို ရင် ကြော်ငြာတစ်ခုရေးရင် စာလုံးရေ (၁၂) လုံးထက်မပိုတဲ့ ဝါကျကိုသာ သုံးစွဲပါဆိုပြီး သူ့ဖြတ်ထိုးနည်း ကိုသုံးထားတယ်။ စစ်ပညာရှင် ကလော့စဝဇ်က တိုက်စစ်ဆင်မည့်တပ်ဟာ ခံစစ်ယူထားတဲ့တပ်ထက် အင်အားသုံးဆ အနည်းဆုံးသာရမယ်လို့ ဆိုထားခဲ့တယ်မဟုတ်လား။ ဆွန်ဇုကလည်း ရန်သူအကြောင်း လည်းသိ၊ မိမိတပ်အကြောင်းလည်းသိရင် တိုက်ပွဲတစ်ရာ အောင်ပွဲတစ်ရာ ရန်သူအကြောင်းကိုတော့ မသိ ဘူး မိမိအကြောင်းပဲ သိတယ်ဆိုရင် သူ ၅၀ ကိုယ် ၅၀ ပဲ၊ ရန်သူအကြောင်းလည်းမသိ၊ မိမိအကြောင်း လည်းမသိရင်တော့ ကိန်းသေပေါက် ရှုံးမှာပဲလို့ ပြောခဲ့တာတွေဟာလည်း သူတို့ရဲ့ဖြတ်ထိုးနည်းတွေပေါ့”

“ဟ အဲဒါဆို မင်းရဲ့ဖြတ်ထိုးနည်းက ဆွန်ဇုခေတ် ဘီစီ (၅) စုမတိုင်ခင်ကတည်းက သုံးခဲ့တာ တော့ သေချာတာပေါ့ကွ”

“ဇာတ်တော်တွေထဲမှာလည်း ဖြတ်ထိုးနည်းတွေ ပါတာပါပဲ”

“မြန်မာမှုတွေထဲမှာလည်း သုံးခွက်တစ်ခွက်တင်၊ ဆယ်ရေးတစ်ရေး ကိုးရေးတစ်ရာ၊ ဦးညှစ်တစ်တင်း နှမ်းတစ်တင်း ဆိုတာမျိုးတွေဟာ ဖြတ်ထိုးနည်းနဲ့ ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့ ပုံစံပဲလေ။ ဒါပေမဲ့ ခက်တာက ကျွမ်းကျင်သူတွေဟာ ဖြတ်ထိုးနည်းတွေ သုံးရင်းသုံးရင်းကနေ ဘာဖြစ်လာသလဲဆိုတော့ ပိုမိုစေ့စပ်သေချာပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် စဉ်းစားချင့်ချိန်ရမယ့် အလုပ်ကိစ္စတွေမှာတောင် ဒီဖြတ်ထိုးနည်းကိုပဲ ခံတွင်းတွေ့ပြီး စက်ယန္တရားဆန်ဆန် ပုံသေသုံးစွဲနေကြတာ တွေ့လာရတယ်။ ခင်ဗျားတို့လည်း သိပါတယ်ဗျာ။ နည်းလမ်းတစ်ခုတည်းနဲ့ နေရာတကာမှာ အလုံးစုံ ကျေနပ်လောက်တဲ့အဖြေမျိုး ပေးနိုင်မှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာလေ”

“ဖြတ်ထိုးနည်းတစ်ခုဟာ အခြေအနေ အချိန်အခါအလျောက်ပဲ အကျိုးကျေးဇူးရှိမယ်။ နေရာတိုင်းမှာ မှန်မှာမဟုတ်သလို အမြဲတမ်းလည်း မှန်မှာမဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုတာလား။”

“ဟုတ်တယ်။ ဘယ်အချိန်မှာ မှန်ကန်မှုရှိပြီး အသုံးတည့်မယ်၊ ဘယ်အချိန်မှာ မမှန်တော့ဘူး၊ မသုံးသင့်ဘူးဆိုတာနားလည်ဖို့အရေးကြီးတယ်။ ဥပမာ တက္ကဆက်ပြည်နယ်က အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းရှင် ထရန်မဲလ်ကရီးလ် (Trammell Crow) ရဲ့ အပြောအရဆိုရင် သူဟာ မြေယာစီးပွားရေးလောကမှာ ရေပန်းစားခဲ့တဲ့ နည်းလမ်းကလေးတစ်ခုကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်ခဲ့တယ်တဲ့။ အဲဒီနည်းလမ်းကတော့ အိမ်ငှားမရှိဘဲ အိမ်ဆောက်ပါနဲ့ဆိုတဲ့ ဖြတ်ထိုးနည်းတစ်ခုပဲ။ တက္ကဆက်က ကုမ္ပဏီတွေက ငွေကြိုပေးထားဖို့တော့စိတ်မပါ။ ကုန်ရုံတွေကျတော့ ငမ်းငမ်းတက်လိုချင်နေတာကို သူသိတော့ သူ့ဘာသာ သူ့အခြေအနေ ဘယ်သူ့ဆီကမှ ကြိုပြိုင်ဝင်မယူဘဲ ကုန်ရုံတွေ အတော်များများကို အရင်းအနှီးငွေအများကြီး သုံးပြီး ဆောက်ပစ်လိုက်တာ စီးပွားရေးတစ်ဟုန်ထိုး တက်လာခဲ့တယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကိုစည်သူရဲ့ ဖြတ်ထိုးနည်းတစ်ခုတည်းကို ဘယ်တော့မှ ကိုးကွယ်ရာတစ်ခုလို့ သဘောမထားသင့်ကြောင်း၊ သူ့ကုမ္ပဏီကပဲ ဆက်လက်သက်သေပြခဲ့တယ်။ ထရန်မဲလ်ကရီးလ် အနားယူပြီးတဲ့နောက် သူ့ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက သူ့ရဲ့ နည်းလမ်းကိုပဲ စံအဖြစ်သဘောထားပြီး ဆက်လုပ်ခဲ့ကြတယ်လေ။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်လွန် အိမ်မြေလုပ်ငန်းများ မှေးမှိန်သွားချိန်ကျတော့ သူတို့လုပ်ငန်းများဟာ ပျက်သုဉ်းလုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရတယ်လို့ သိရတယ်ဗျ”

“ဖြတ်ထိုးနည်းဟာ အတော်ကလေး အသုံးတည့်တဲ့ နည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မျက်စိစုံမှိတ်ပြီး အမြဲသုံးနေရင်တော့ အခုလိုမွဲသွားနိုင်တယ်နော်”

“ဒါကြောင့် ဖြတ်ထိုးနည်းကို မသုံးသင့်တဲ့နေရာမျိုးမှာ သုံးစွဲလို့ရမယ့် နည်းလမ်းသစ်ကို သုတေသီတွေက စဉ်းစားခဲ့ကြတယ်။ တကယ်လို့များ အကြောင်းအရာ တစ်ခုစီအတွက် အကျိုး (အလေးပေးတဲ့ အထောက်အထား) သို့မဟုတ် အပြစ် (အလေးမပေးတဲ့အထောက်အထား) တွေကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်အကဲဖြတ်နိုင်မယ့် နည်းလမ်းများရှိခဲ့ရင် တစ်ဖက်စီက အထောက်အထား ခိုင်မာမှုတွေကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆပြီး အလေးအသာစီးရတဲ့ဘက်ကို ညွှန်ပြပေးနိုင်လိမ့်မယ်မဟုတ်လား။ ဒီလိုစနစ်မျိုးနဲ့ရွေးချယ်ခြင်းသာ အကောင်းဆုံးရွေးချယ်မှုဖြစ်လိမ့်မယ်လို့တွေ့ရှိကြတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ပညာရှင်များက ဒီလိုရွေးချယ်မှုမျိုးကို **ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံ (Subjective Linear Model)** လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ဆန္ဒစွဲလို့ခေါ်တာကတော့ အကျိုးနဲ့အပြစ် တစ်ခုစီကို သတ်မှတ်ချက်တွေဟာ လူသားရဲ့ စိတ်ကူးဉာဏ်က ထွက်ပေါ်လာလို့ပါပဲ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကြီးကို အခြေခံပြီး တိုက်ရိုက်တွက်ချက်မှုကနေ ထွက်ပေါ်လာတာမဟုတ်ပါဘူး။ အလျား

လိုက်လို့ခေါ်တာကတော့ သင်္ချာသဘောအရ ကွဲပြားခြားနားတဲ့အထောက်အထားများ(အကျိုးနဲ့အပြစ်များ) ကို ပေါင်းခြင်း၊ နှုတ်ခြင်းတို့ဖြင့် ရိုးရိုးကလေး ဖွဲ့စည်းထားလို့ပေါ့ဗျာ”

“တို့ စစ်ရေးသုံးသပ်ချက် သင်ခွဲရတုန်းကလည်း နည်းလမ်း (က)/(ခ)/(ဂ) အစရှိသဖြင့် နည်းလမ်းအသီးသီးရဲ့ အောက်မှာ အကျိုးကဘာတွေ အပြစ်ကဘာတွေဆိုပြီး အချက်တွေ ခွဲခွဲရတယ်။ နောက် ဆုံးကျတော့မှ ရန်သူရွေးချယ်မယ့်နည်းလမ်းနဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ ရွေးချယ်သောနည်းလမ်းလို့ ရေးရတယ်လေ။ အခုလည်း အဲဒီလိုပဲ မဟုတ်ဘူးလား။”

“အကျိုးအပြစ် သတ်မှတ်ချက်နဲ့ပတ်သက်လို့ကတော့ ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများအပေါ် စိတ်ကူး ဉာဏ်က ဆွဲထုတ်မှတ်တမ်းတင်ရတာဆိုတော့ အရင်အတိုင်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ထူးခြားတာက သက်ဆိုင်ရာ ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများရဲ့ အရေးကြီးမှုကို ရောင်ပြန်ဟပ်နေတဲ့ အဲဒီအကျိုးအပြစ်များရဲ့ အလေး၊ အပေါ့ ပမာဏကို သတ်မှတ်ပေးရလိမ့်မယ်။ သာမန်အောက်၊ သာမန်အနိမ့်၊ သာမန်၊ သာမန်အထက်၊ ထူးချွန် စသည်ဖြင့် သင်တန်းဆင်းအရည်အချင်းတွေမှာ သတ်မှတ်သလို အားအနည်းဆုံး၊ အားနည်း၊ ပျမ်းမျှ၊ အားကောင်း၊ အထူးကောင်း စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် ရွေးချယ် စရာနည်းလမ်းတစ်ခုစီရဲ့ အကျိုးအပြစ်အားလုံးကို ကိန်းဂဏန်းဖြင့် တန်ဖိုးသတ်မှတ်ပေးရပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အကျိုးအပြစ်တစ်ခုစီက ရထားတဲ့အမှတ်တွေကို အဲဒီအကျိုးအပြစ်အတွက် သတ်မှတ် ထားတဲ့ အလေးနဲ့မြှောက်ပြီး အကျိုးအပြစ်အားလုံးအတွက် ပေါင်းလဒ်စုစုပေါင်းဟာ ရွေးချယ်စရာနည်း လမ်းတစ်ခုစီရဲ့ အသားတင်ရမှတ်များ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်”

“မင်းရဲ့ ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံဆိုတာက ခေါင်းထဲမှာ ဘယ်လိုမှ မှတ်ထားလို့ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ငါတို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချနည်းဆိုတာ မေးစေ့ကလေးပွတ်ပြီး စဉ်းစားလိုက်ရင် အဖြေထွက်မယ့်နည်းမျိုးပဲ ကြိုက်တာကွ”

“အေး ငါလည်း ဘဝင်မကျဘူးကွ၊ မင်းဟာက ကွန်ပျူတာထဲထည့်ပြီး အဖြေဖော်ရမယ့် ကိန်းပဲ။ အလေးအပေါ့တွေရော၊ အကျိုးအပြစ်တွေရော၊ ကိန်းဂဏန်းတွေရော ရှုပ်နေတာပဲ”

“ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးတာကို ဂဏန်းသင်္ချာတွက်သလို တွက်ရရင် တူညီတဲ့ပြဿနာမျိုးတွေမှာ အဖြေ တစ်မျိုးတည်း ထွက်ကုန်ကြတော့မှာပေါ့။ လူသားတွေရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာ၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု၊ စိတ်စေ တနာ၊ အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှုတွေဟာ အလကားဖြစ်ကုန်ကျတော့မှာလား။”

“ဒီလောက်ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းတဲ့ စကြဝဠာကြီးထဲက ဒီလောက်ရှုပ်ထွေးပွေလီနေတဲ့ ကမ္ဘာလောက ကြီးပေါ်မှာ နေထိုင်နေကြရတဲ့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ပြဿနာအလုံးစုံကို ကိုစည်သူပြောသလို မေးစေ့ကလေးပွတ်ပြီးတော့သာ အဖြေရှာလို့ရကြစတမ်းဆိုရင် ဘယ်သူက ဆုံးဖြတ် ချက်ချနည်းတွေ ရေးနေပြောနေတော့မှာလဲဗျ။ ပကတိဉာဏ်နဲ့ဆုံးဖြတ်နည်းမှာတော့ ဒီအတိုင်းစဉ်းစားပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဆန်ခါတိုက်နည်းမှာ ရွေးချယ်စရာတွေ များလာပြီဆိုရင် အနည်းဆုံးတေးထား မှတ် ထားပြီးမှ ဆုံးဖြတ်လို့ရမယ်။ ဖြတ်ထိုးနည်းမှာကျတော့ တွက်တာ၊ ချက်တာလေးတွေပါလာပြီ။ ဟော အခု ဆန္ဒစွဲ အလျားလိုက်ပုံစံကျတော့ ချရေးမှကို ရတော့မယ်။ ပြဿနာရဲ့အတိမ်အနက် ကြီးမားရင် ကြီး မားသလို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နည်းတွေကလည်း လက်ဝင်လာတာပေါ့ဗျာ။ နောက်ပြီး ကိုသီဟပြောသလို လူသားရဲ့အခန်းကဏ္ဍလည်း အဓိကနေရာမှာပဲ ရှိနေတာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အကျိုးအပြစ်ကို

စဉ်းစားတဲ့အပိုင်း၊ လူသားတစ်ဦးချင်းရဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်မှု အတွေ့အကြုံစိတ်ဆန္ဒတွေကို တန်ဖိုးဖြတ် တဲ့အပိုင်း၊ အလေးအသုံးပြုမှုအပိုင်းတွေမှာ လူတစ်ဦးချင်းရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာအရည်အချင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု တွေနဲ့ ဆုံးဖြတ်သွားရတာပါ။ ဟောဒီမှာ စာအုပ်ထဲက ဇယားကိုကြည့်။ ရှိကာကိုတက္ကသိုလ်မှာ အမ်ဘီ အေဝင်ခွင့် လျှောက်ထားသူများကို စိစစ်ရွေးချယ်ဖို့ ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံနဲ့ ပြုစုထားတာလေ။ ဇယား (က) က ကိုယ်ရေးအချက်အလက်အကျဉ်း၊ ဟောဒီမှာ တစ်ဦးချင်းရဲ့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုနဲ့ တက္ကသိုလ် အရည်အချင်းဆိုတာ အဆုံးအဖြတ်ပေးမယ့်လူက လျှောက်ထားသူရဲ့ အခြေအနေကိုကြည့် အလေးအပေါ့ စဉ်းစားပြီး ထည့်သွင်းထားတာလေ။ ကျန်တာတွေက သူတို့အမှန်ရခဲ့တဲ့ ကိန်းဂဏန်းတွေပဲ။ ဇယား (ခ) ကျတော့ အထက်က ဇယား (က) ကို စကေးနဲ့ပြန်သွင်းထားတယ်။ (ဝ) နဲ့ (၁၀၀) အကြားမှာ ဆုံးဖြတ် ချက်ချသူရဲ့ ဆန္ဒစွဲနဲ့ကန့်သတ်ပြီး ထည့်သွင်းလိုက်တာပဲ။ အောက်ဆုံးက ဖော်ပြထားတဲ့ အသုံးပြုသော အလေးကိုလည်း ဆုံးဖြတ်သူက ဆန္ဒစွဲနဲ့ချင့်ချိန်ပြီး အသုံးပြုတာပဲ။ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကို (၅) ရာခိုင်နှုန်းပေးပြီး တက္ကသိုလ်အရည်အချင်းကို (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းပေးထားတာ ဆုံးဖြတ်သူရဲ့ဆန္ဒအရပဲ။ ဇယား (ခ) နောက်ဆုံးကော်လံမှာ ရမှတ်ပေါင်းပါလာတယ်။ အဲဒါ လျှောက်ထားသူတစ်ယောက်ချင်း ရမှတ်ကို အောက်ဆုံးကန့်မြောက်ထားတဲ့ရလဒ်ပဲ။ အဲဒီရလဒ်ပေါင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်းဖြင့် ဘယ်သူ့ကို ဝင်ခွင့်ပေးမလဲ။ ဘယ်သူ့ကို မပေးဘူးလဲဆိုတာ အလွယ်တကူ ဆုံးဖြတ်နိုင်တာပေါ့။”

ဇယား (က) အမ်ဘီအေ လျှောက်ထားသူ၏ သတင်းအချက်အလက်အကျဉ်း

လျှောက်ထားသူ နံပါတ်	ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု	ဘွဲ့ကြို၊ တက္ကသိုလ်၌ အရွေးခံရမှု အရည်အချင်း	ဘွဲ့ကြို အထူးပြုဘာသာ	ကောလိပ်တွင်ပျမ်းမျှ ရသည့် အဆင့်	အလုပ်အကိုင်အတွေ့အကြုံ	ဝင်ခွင့်နှုတ်ဖြေ	ဝင်ခွင့်ရေးဖြေ
၁	ညံ့	အမြင့်ဆုံး	သိပ္ပံ	၂.၅၀	၁၀	၉၈%	၆၀%
၂	အထူးကောင်း	သာမန်အထက်	စီးပွားစီမံ	၃.၈၂	၀	၇၀%	၈၀%
၃	ပျမ်းမျှ	သာမန်အောက်	အခြား	၂.၉၆	၁၅	၉၀%	၈၀%
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
၁၁၇	အားနည်း	အနည်းဆုံး	စီးပွားစီမံ	၃.၁၀	၁၀၀	၉၈%	၉၉%
၁၁၈	အားကောင်း	သာမန်အထက်	အခြား	၃.၄၄	၆၀	၆၈%	၆၇%
၁၁၉	အထူးကောင်း	အမြင့်ဆုံး	သိပ္ပံ	၂.၁၆	၅	၈၅%	၂၅%
၁၂၀	အားကောင်း	သိပ်မကောင်း	စီးပွားစီမံ	၃.၉၆	၁၂	၃၀%	၅၈%

“မင်းရဲ့ဇယားကွက်က သင်တန်းသား ရွေးချယ်တာဖြစ်နေတော့ ကိန်းဂဏန်းတွေ အချက်အလက် တွေကထည့်ရတာလွယ်တာပေါ့ကွာ။ တကယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ရမယ့်ပြဿနာက လူကို ရွေးချယ်ဖို့မဟုတ်ဘဲ နည်းလမ်းတစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ဖို့ဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ”

ဇယား (ခ) ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံအတွက် စကေးသွင်းပြီး တွေ့ရှိချက်

လျှောက် ထားသူ နံပါတ်	ကြိုးပမ်း အားထုတ် မှု	ဘွဲ့ကြို၊ တက္ကသိုလ်၌ အရွေးခံရမှု အရည်အချင်း	ဘွဲ့ကြို အထူးပြု ဘာသာ	ကောလိပ် တွင်ပျမ်းမျှ ရသည့် အဆင့်	အလုပ် အကိုင် အတွေ့ အကြုံ	ဝင်ခွင့် နှုတ် ဖြေ	ဝင် ခွင့် ရေး ဖြေ	ရမှတ် ပေါင်း
၁	၀	၁၀၀	၁၀၀	၂၅	၁၀	၉၈	၉၀	၅၉.၁
၂	၁၀၀	၆၀	၅၀	၉၁	၀	၇၀	၈၀	၆၇.၈
၃	၅၀	၄၀	၀	၄၈	၁၅	၉၀	၈၀	၄၉.၀
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
၁၁၇	၂၅	၀	၅၀	၅၅	၁၀၀	၉၈	၉၉	၅၉.၇
၁၁၈	၇၅	၆၀	၀	၇၂	၆၀	၆၈	၆၇	၆၀.၀
၁၁၉	၁၀၀	၁၀၀	၁၀၀	၈	၅	၈၅	၂၅	၅၁.၀
၁၂၀	၇၅	၂၀	၅၀	၉၈	၁၂	၃၀	၅၈	၅၄.၀
အသုံးပြု သောအလေး	၅%	၂၀%	၁၀%	၂၅%	၁၀%	၁၀%	၂၀%	

မှတ်ချက်။ အောက်ဆုံးအတန်းမှ အလေးများဖြင့် စွမ်းရည်တစ်ခုချင်း၏ အမှတ်များကိုမြှောက်ပြီးစွမ်းရည်အလိုက် ရမှတ်များကို ပေါင်းခြင်းဖြင့် ပျမ်းမျှအလေး သတ်မှတ်ပြီးသော ရမှတ်ပေါင်းကို ရရှိပါသည်။

“လူနေရာမှာ နည်းလမ်း ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ ကြိုက်သလောက်ထည့်ပေးပါ။ ကြိုးစားအားထုတ်မှုတို့ ၊ တက္ကသိုလ်အရည်အချင်းတို့၊ အထူးပြုဘာသာ အစရှိတဲ့ ကော်လံတိုင်းမှာ အကျိုးအပြစ်ပမာဏ ခွဲခြား ဖော်ပြရမည့် အကြောင်းအရာတွေ ထည့်ပေး။ ဥပမာ တိုက်စစ်အတွက် စစ်ရေးသုံးသပ်ရွေးချယ်ဖို့ဆိုရင် လူ၊ လက်နက်၊ ပစ္စည်း၊ အင်အား၊ မြေ၊ အချိန်အကွာအဝေး စသည်တို့အပြင် တိုက်စစ်အခြေခံ သဘော တရား (၁၂) ချက်ကိုလည်း ထည့်နိုင်တာပေါ့။ တိုက်စစ်အဟုန်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ ကော်လံတိုင် မှာ ဆိုရင် အဟုန်ကို နည်းနည်းပဲထိန်းနိုင်သလား၊ အများကြီးထိန်းနိုင်သလား၊ လုံးဝ မထိန်းနိုင်ဘူးလား ဆိုပြီး အလေး၊ အပေး၊ ပမာဏတွေ ထည့်ပေးရမှာပေါ့။ ကိန်းဂဏန်းနဲ့ ဖော်ပြနိုင်တာတွေလည်း ဖော်ပြ ပေးရမှာပေါ့။”

“အေး အေး နားလည်ပြီ။ တို့ကလည်း စစ်သားဟောင်းတွေဆိုတော့ စစ်သဘောတရားလေးနဲ့ ဆက်စပ်ပြောမှ ရှင်းတာကွ”

“ဆုံးဖြတ်ချက်ပညာရှင် သုတေသီတွေက ပြောတာကတော့ဗျာ ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံဟာ အရေး ကြီးတဲ့ အကျိုးဝင်သောအချက်တွေ ပြည့်ပြည့်စုံစုံပါဝင်အောင် အသေအချာလုပ်နိုင်ရင် ကောင်းကောင်း အလုပ်ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဇယား (ခ) မှာ ဖော်ပြထားသလို အလေးတွေကို အလိုလိုသိတတ်သော စိတ် (ပကတိဉာဏ်) နဲ့ မှန်ကန်စွာ သတ်မှတ်ပေးနိုင်ဖို့တော့ လိုမယ်တဲ့”

“အော် ဒီမှာလည်း ပကတိဉာဏ်ကိုပဲသုံးရတာပဲနော်။ ဒါဆိုရင် တိကျသေချာမှုမှာ အားနည်းသွား စေမယ်ထင်တယ်”

“ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလေးရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာ ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်နည်း (Bootstrapping) ကို အကျိုးရှိရှိသုံးသွားဖို့ လိုအပ်တယ်။ ဒီနည်းကတော့ ပကတိဉာဏ်နဲ့ အလေးရွေးချယ်ခြင်းကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လုပ်လာခဲ့လို့ ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အသုံးပြုပြီး ကိုယ်တိုင်လုပ်သွားရမည့် နည်းလမ်းပါပဲ။ ကျွမ်းကျင်သူတွေကို လိုအပ်တဲ့အကြောင်းကိစ္စတွေမှာ တိုက်ရိုက်အလေးတွေ သတ်မှတ်ခိုင်းမယ့်အစား သူတို့ဟာ အကြောင်းကိစ္စပေါင်းမြောက်မြားစွာမှာ အလေးတွေကို ဘယ်လိုသုံးစွဲခဲ့ကြသလဲဆိုတာ စေ့စပ်သေချာစွာ ချင့်ချိန်မှုပြုလုပ်ပြီး နောက်ကြောင်းပြန် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနည်း (Regression Analysis) အရ ကောက်ချက်ချဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ကြောင်းပြန် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနည်းဆိုတာ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် စာရင်းအင်း ဘာသာရပ်သင်ကြားခဲ့ကြသူတိုင်း လုပ်တတ်ကြပါတယ်။ အခုခေတ်ဆိုရင် ကွန်ပျူတာအပျော့ထည်တွေမှာ အသင့်ပါပြီးသားမို့ အဆင်သင့်သုံးရုံပါပဲ”

“ဒါဆိုရင် ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန်ဆိုတာ ကျွမ်းကျင်သူတစ်ယောက်ကို သူ့ရဲ့ပကတိဉာဏ် အသုံးပြုပြီး အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုအတွက် အလေးရွေးချယ်ခြင်းပုံစံတစ်ခုကို တည်ဆောက်ခိုင်းရမယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီပုံစံကို အသုံးပြုပြီး အခြားအကြောင်းရင်းကိစ္စတွေမှာ သူ့ထက်သာလွန်တဲ့ရလဒ်မျိုး ရလာအောင် ဆောင်ရွက်တာကို ခေါ်တာပေါ့။ ဖယောင်းတိုင်အရှည်ကြီးတွေအတွက် မီးလိုက်ကူးပေးသလို နေမှာပေါ့”

“ကိုစည်သူ ခင်ဗျား ဦးနှောက်က တကယ်ကောင်းတာပဲ။ ကျွန်တော့စိတ်ထဲမှာ ဒီအကြောင်းအတော်ကြာကြာ ရှင်းရမယ်ထင်တာ၊ အခုတော့ စာအုပ်ထဲပါတာထက် ခင်ဗျားဥပမာကတောင် ပိုကောင်းနေသေးတယ်”

“ဆရာကြည်ရဲ့ အောင်မြင်စွာ သင်ကြားပို့ချနည်းတွေကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဗျာ၊ ဟဲ့ ဟဲ့”

“အခုလို ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံ ဆုံးဖြတ်နည်းမှာ ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန်နည်း ဒါမှမဟုတ် ကိုစည်သူ ပြောသလို ဖယောင်းတိုင်မီးကူးနည်းနဲ့ ဖြည့်စွက်ပြီး အသုံးပြုလိုက်မယ်ဆိုရင် အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ ချင့်ချိန်မှုများကို အမှန်တကယ်ပေးစွမ်းနိုင်တယ်လို့ သုတေသီတွေက ဖော်ပြကြတယ်။ ဒါ့အပြင် ဒီလိုနည်းနဲ့ လုပ်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နောက်တစ်ပတ်ကြာမှ ပြန်လုပ်ရင်လည်း တူညီတဲ့အချက်အလက်သာ ထည့်ပေးလိုက်၊ တူညီတဲ့ ချင့်ချိန်မှုရလဒ်သာ ပေါ်လာမှာပဲတဲ့။ အသံချဲ့စက်တစ်ခုမှာ မူလအသံနဲ့အတူ ပူးပေါင်းပါလာတဲ့ ဆူညံသံတွေကို ဖျောက်ပစ်လိုက်တဲ့အခါ မူလအသံဟာ ကြည်ကြည်လင်လင်ပေါ်လာသလို လူသားတစ်ယောက်ရဲ့ ဉာဏ်ပညာအရည်အသွေးဟာ အနှောင့်အယှက်တွေ ကင်းစင်သွားတာနဲ့အမျှ တိကျမှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးနိုင်ပါလိမ့်မယ်”

“ဒါဆိုရင် ဒီဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံဟာ အကောင်းဆုံးဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နည်းပေါ့။ ဒီထက်ပိုကောင်းတဲ့နည်း မရှိတော့ဘူးပေါ့”

“ပကတိဉာဏ်နဲ့သာလျှင် ဆုံးဖြတ်ရတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေနဲ့စာရင် ဒီဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ပိုပြီးချနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခါအားလျော်စွာ မှားယွင်းမှုကလေးကတော့ ရှိနေဆဲပါပဲ။ ဒီထက်ပိုကောင်းအောင် လုပ်ရမယ့် နည်းလမ်းကော ရှိသလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းအတွက် ကတော့ သာမန်အားဖြင့် မရှိတော့ဘူးလို့ပဲ ဖြေရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ တူညီတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ခဏခဏ လုပ်နေရရင် ပြီးခဲ့တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေက ထွက်ပေါ်လာတဲ့အချက်များအပေါ်က စာရင်းဇယားကိန်းဂဏန်းတွေ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရနိုင်ခဲ့ရင် အနာဂတ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့်ကိစ္စဟာ အတိတ်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြန်ဖြစ်

လာမှာပဲလို့ မျှော်လင့်တဲ့အကြောင်းတွေ ရှိနေရင် **ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် အလျားလိုက်ပုံစံ (Objective Linear Model)** ဆုံးဖြတ်နည်းပုံစံကို သုံးလို့ရပြီ”

“သူကကော အတော်သေချာအောင် ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးနိုင်ရဲ့လား”

“စောစောကပြောတဲ့ ကန့်သတ်ချက်အတွင်းမှာ ဝင်တဲ့အရေးကိစ္စတွေအတွက်သာဆိုရင် ဆန္ဒစွဲ အလျားလိုက်ပုံစံထက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ကြောင်း သက်သေပြချက်တွေ အများကြီး ရှိပါတယ်”

“ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ဆိုတော့ ဆန္ဒစွဲနဲ့စာရင် အချက်အလက်ကိန်းဂဏန်းတွေပေါ်မှာ ပိုပြီးအခြေခံလိမ့်မယ် ထင်တယ်”

“ဟုတ်တယ် ကိုတေဇ၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် အလျားလိုက်ပုံစံကို အစပထမမှာ ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံလိုပဲ တည်ဆောက်ရတာပဲ။ ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန်နည်း (သို့မဟုတ်) ဖယောင်းတိုင်မီးထွန်းနည်းများတုန်းကလို ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးရဲ့ ဆန္ဒစွဲခန့်မှန်းချက်များမှ အလေးများကို အနက်ကောက်သလို မဟုတ်တော့ဘဲ ယခင်က အကြိမ်ကြိမ်လုပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အမှန်တကယ်ရလဒ်များကို စာရင်းသွင်းပြီး အဓိပ္ပာယ်ကောက်ရပါ တယ်။ ဒါမျိုးကိုတော့ အသက်အာမခံလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီတွေက အများဆုံးသုံးကြတာပဲ”

“အနာဂတ်အတွက်ကြိုတင်ခန့်မှန်းတဲ့နေရာမှာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နည်းနဲ့ နောက်ကြောင်းပြန်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တဲ့သဘော ဖြစ်မှာပေါ့”

“အဲသလိုလုပ်တော့ကော အခါခပ်သိမ်း မှန်မှာတဲ့လား”

”အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော် စောစောက ကန့်သတ်ချက်သုံးခု ပြောခဲ့တယ်လေဗျာ။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် အလျားလိုက်နည်းက ထပ်ခါတလဲလဲ လုပ်နေရတဲ့အလုပ်မျိုး၊ ရလဒ်ကို အမြဲစာရင်းဇယား ရယူနိုင်တဲ့ အခါမျိုးနဲ့ အနာဂတ်မှာ အတိတ်အတိုင်း ဖြစ်လာမယ်လို့ မျှော်လင့်ရတဲ့အခါမျိုးမှာသာ သုံးလို့ရတယ်လို့ ပြောခဲ့တာပေါ့။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်တွေဆိုရင် အတိတ်အတိုင်း အနာဂတ်မှာဖြစ်လာမယ်လို့ အာမ မခံနိုင်ဘူးလေ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုကိစ္စမျိုးမှာတော့ မသုံးသင့်ဘူးပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမဲ့ အခြားကိစ္စတွေ အတော် များများမှာတော့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် အလျားလိုက်ပုံစံဟာ ဆန္ဒစွဲပုံစံထက်လဲသာတယ်။ ပကတိဉာဏ်ထက်လဲ သာ လွန်ကောင်းမွန်တာကို တွေ့ရတယ်ဗျာ။ လူသားတွေရဲ့ အပြုအမူကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းရတဲ့ကိစ္စတွေ၊ ရာထူး ခန့်ထားရေး၊ ရောဂါဗေဒခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ ငွေချေးငှားခြင်းနဲ့ ဘဏ်လုပ်ငန်းတွေမှာ အများဆုံးအသုံးပြု ကြပြီး အတော်ကြီးကိုထိရောက်အောင်မြင်မှုရှိပါတယ်”

“ဒါဆို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် အလျားလိုက်နည်းက လုပ်ငန်းဌာနတွေမှာ အစဉ်အလာအရ သုံးစွဲခဲ့ကြ၊ သုံးစွဲ သွားကြရမယ့် ဆုံးဖြတ်နည်းလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါ့အပြင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာမှာ နောက်ထပ်ဘာနည်းတွေများ ကျန်သေးသလဲကွာ။ မိုးလဲချုပ်လှပြီနော် သတိထားဦး ဆရာကြည်ရေ”

“**ဂုဏ်သတ္တိမျိုးစုံသုံး ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနည်း (Multiattribute Utility Analysis)** တစ်နည်းတော့ ကျန်သေးတယ်ဗျာ။ အဲဒါကတော့ ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်း တစ်ခုစီကို သေချာချက်အစိတ်အပိုင်းများ အဖြစ် ခွဲထုတ်ရတယ်။ အသေးစိတ်မေးခွန်းတွေထုတ်ပြီး မေးခွန်းတစ်ခုစီအတွက် သာလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ အချက် တွေ ဦးစားပေးစဉ်းစားရတာပါပဲ။ ဆုံးဖြတ်ချက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာတွေထဲက အစိတ်အပိုင်းအနည်းငယ် လောက်ကိုသာ ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်တာမို့ အကျယ်တော့ မပြောတော့ပါဘူးဗျာ”

“ဆုံးဖြတ်ချက်ပညာရှင်တွေ လုပ်ရမယ့်အလုပ်ကိုတော့ ဆက်မလုပ်တော့ဘဲ တို့အတွက် အသုံး တည့်မယ့် အပိုင်းလောက်မှာပဲ ဖြတ်ပါတော့ကွာ”

“ကောင်းပါပြီဗျာ၊ ဒီနေ့ ကျွန်တော်ဆွေးနွေးတာကို ပြန်ချုပ်လိုက်ရရင် (၁) စွန့်စားမှုနည်းပြီး ရိုး စင်းတဲ့ပြဿနာများကို ပကတိဉာဏ်နဲ့သော်လည်းကောင်း၊ အလွယ်တကူဆုံးဖြတ်နည်းများနဲ့သော်လည်း ကောင်း ဆုံးဖြတ်ပါ။ (၂) ထပ်တလဲလဲပြန်ဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စတွေ၊ အချက်အလက်ကိန်းဂဏန်းကိုလည်း ရနိုင် တယ်။ အနာဂတ်မှာ ဖြစ်ထွန်းမှုဟာ အတိတ်က အခြေအနေနဲ့ ကွဲလွဲစရာအကြောင်းလည်း သိပ်မရှိဘူးဆို ရင် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အလျားလိုက်ပုံစံကိုသုံးပြီး ဆုံးဖြတ်ပါ။ (၃) အရေးကြီးတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ လုပ်ရတော့ မယ်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နည်းနဲ့လည်း ဆက်စပ်လို့မရခဲ့ရင် ဆန္ဒစွဲအလျားလိုက်ပုံစံကိုသာ တည်ဆောက်ပြီး ဆုံး ဖြတ်ပါ။ ဒါဟာ စနစ်တကျ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနည်းရဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲဗျာ။ ကြုံကြိုက်တုန်း တစ်ခုတော့ ပြော လိုက်ချင်သေးတယ်ဗျ။ မျက်မှောက်ခေတ်လူငယ်တွေထဲက ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် ရှိသူများဟာ ဒီလိုစနစ် တကျ ဆုံးဖြတ်ချက် ချနည်းမျိုးတွေနဲ့ နီးစပ်မှုမရှိသေးတာကတော့ ကံမကောင်းအကြောင်းမလှတာပါပဲ။ လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေဟာ သူတို့ရဲ့မြောက်မြားစွာသော ငွေကြေးတွေအတွက် မန်နေဂျာများရဲ့ မရေမရာတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ်မှာ အားကိုးနေကြရတယ်။ လုပ်ငန်းဌာနများမှာလည်း ကျွမ်းကျင်သူအချို့ရဲ့ အစွဲ မကျွတ်သေးတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များနဲ့ပဲ စီမံကိန်းတွေ ရေးဆွဲနေကြရတယ်။ လူတချို့ဟာလည်း သူတို့ရင် ဆိုင်ရမယ့် ပြဿနာတွေကို ကျွမ်းကျင်သူဆရာဝန်များ၊ ရှေ့နေများ၊ ပွဲစားများ၊ အတိုင်ပင်ခံများရဲ့ စနစ် တကျမရှိသေးတဲ့ အဆုံးအဖြတ်များအပေါ်မှာပဲ လိုလိုလားလားနဲ့ မှီခိုနေကြရတာတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူ များကတော့ စက်သေနတ်ကို ခါးမှာပိုက်ပြီး ပစ်သလို ရမ်းသန်းပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ချနေလေရဲ့။ ပစ် မှတ်ကိုလဲ ထိတာတိ၊ လွဲတာလည်း အများကြီးပေါ့”